

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره: دکتری

رشته: حقوق نفت و گاز

گروه آموزشی: فناوری‌های نوین

هفتصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۰/۱/۲۷

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد حقوق نفت و گاز

کمیته تخصصی: انرژی

گرایش:

کد رشته:

گروه: فناوری‌های نوین

رشته: حقوق نفت و گاز

دوره: دکتری

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۹۰/۱/۲۷ خود برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق نفت و گاز (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود. **ماده ۱)** برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق نفت و گاز از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۹۰/۱/۲۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری حقوق نفت و گاز در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و هفتاد و نهمین شورای جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۹۰/۱/۲۷ در خصوص برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق نفت و گاز

برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق نفت و گاز که از طرف گروه
فناوری‌های نوین پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب
رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و
پس از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و هفتاد و نهمین شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۹۰/۱/۲۷ در مورد برنامه
آموزشی دوره دکتری حقوق نفت و گاز صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

حسین نادری منش
نایب رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

شناسنامه رشته

حقوق نفت و گاز	عنوان	
دکتری	مقطع	
حقوق	دانشکده	محل استقرار اصلي
حقوق انرژی	گروه	
اقتصاد	دانشکده	میزبان اول
اقتصاد انرژی / اقتصاد نفت و گاز	گروه	
	دانشکده	میزبان دوم
	گروه	

فصل اوّل

مشخصات کلی برنامه

مشخصات کلی دوره دکتری حقوق نفت و گاز در ۳ گرایش:

(حقوق بین الملل نفت و گاز، حقوق تجارت نفت و گاز، حقوق سرمایه گذاریهای بین المللی در نفت و گاز)

مقدمه:

در چند دهه اخیر مراکز دانشگاهی جهان شاهد پدید آمدن و رشد فراگیر رشته های جدید و با اهمیتی در حوزه علوم انسانی ناظر بر مساله نفت و گاز و از جمله ابعاد حقوقی آن بوده اند. این رشته که با مطالعه ابعاد سیاستگذاری در زمینه های حقوق بین الملل، حقوق سرمایه گذاری و حقوق تجارت نفت و گاز توأم گشته به سرعت در حوزه های مختلف نظری و کاربردی توسعه یافته و گستردگی فراوانی به لحاظ محتوایی داشته است. اما متأسفانه در کشورهای تولید کننده نفت و گاز استعمار نوین در پی آن بوده که با دریافت امتیازات و انعقاد قراردادهای یکجانبه منافع خود را از حیث تامین انرژی دنبال کرده و لذا بستر مطالعات دانشگاهی و تربیت نیروی انسانی متخصص بومی در این کشورها آنگونه که باید شکل نگرفته است.

خوشبختانه در ایران اسلامی با نهادینه شدن انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام قدس سره الشریف، حساسیت و توجه ویژه ایشان به قطع ایادی استکبار و نیل به استقلال را شاهد بوده ایم. حضرت امام خمینی (ره) در گفتار و در عمل با مهارت و درایت، استقلال در تصمیم و عمل و حفظ منافع ملی را جزء استراتژی های اساسی انقلاب اسلامی و یکی از محورهای بازگشت به اسلام ناب محمدی (ص) معرفی نموده اند و این توجه توأم با دوراندیشی حضرت امام باعث شد که جوانان و نیروهای متخصص صنعت نفت پس از انقلاب اسلامی بتوانند بدون اتکاء به نیروهای خارجی این صنعت حیاتی و راهبردی را مدیریت کنند. بدون شک استمرار چنین حرکتی که امام آغازگر آن بوده اند امروزه بدون پشتوانه های کافی علمی و دانشگاهی امکان پذیر نیست.

کمبود نیروهای متخصص و متعهد بومی در وزارت نفت جهت سیاستگذاریهای حقوقی، انجام مذاکرات و عقد قراردادهای و نظریه پردازی در حقوق نفت و گاز مشکلی است که در طول تاریخ و خصوصاً پس از انقلاب اسلامی پیش روی مسئولان کشور بوده است. بمنظور کاهش این معضل وزارت نفت بارها به صورت موردی با فرستادن نیروها و مدیران خود به خارج از کشور ابعادی از نیازهای مختلف صنعت نفت و گاز را مورد توجه قرار داده است. اما تشکیل یک دوره جامع جهت آموزش تمامی ابعاد حقوقی و تربیت سیاستگذار و نظریه پرداز در حقوق نفت و گاز کاری است که نه تنها در ایران بلکه در سطح کشورهای اوپک جدید است.

اهداف:

- تربیت افراد نظریه پرداز در ابعاد حقوقی صنایع نفت و گاز
- تربیت افراد آشنا با اصول سیاستگذاری در قراردادهای نفت و گاز، با توانایی تحلیل کلان این قراردادها و عنداللزوم طرح ریزی و پیشنهاد قالبهای جدید قراردادی به منظور بهره گیری در صنایع نفت مبتنی بر استانداردهای بین المللی و برنامه های آموزشی .
- تربیت افرادی که با توانایی نظریه پردازی در مسایل حقوقی، قراردادی و مذاکرات در عرصه بین المللی نفت و گاز بتوانند تامین کننده منافع حقوقی کشور در شکل گیری رویه های بین المللی حقوق نفت و گاز باشند.
- تربیت افرادی که با توانایی نظریه پردازی در مبانی حقوق بین الملل در حوزه نفت و گاز و حقوق نفت قابلیت انتخاب به عنوان داوران بین المللی پرونده های نفتی را داشته باشند با تاکید بر نمونه پژوهی (Case Study) های کاربردی
- تربیت افرادی که با آشنایی با فضای بازار نفت و تسلط بر اصول حقوقی حاکم بر صنعت نفت توان نظریه پردازی و سیاستگذاری در حوزه نفت و گاز و رواج نظریات حقوقی مورد نظر کشورهای نفت خیز را در عرصه جهانی داشته باشند.
- تربیت افرادی که با تسلط به حقوق نفت و گاز و مسائل مربوط به قیمت گذاری و مدیریت ریسک در بازارهای جهانی نفت، گاز و انرژی، ذخایر جهانی، تولید و مصرف آنها و همچنین تصویر آینده هر یک توانایی نظریه پردازی در حوزه های ذیل را داشته باشند:
 - نقش شرکت های بین المللی (IOCs)، و شرکتهای ملی نفت (NOCs) در بازار نفت و انرژی
 - سایر نقش آفرینان از قبیل: شرکتهای خدماتی، پیمانکاران عمومی و مدیریت، بانکها و موسسات مالی و همچنین شرکتهای بیمه جهت پوشش بیمه تأمین مالی پروژه ها
 - نقش موسسات بین المللی نظیر اوپک، آژانس بین المللی انرژی (IEA)، بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، بلوکهای اقتصادی منطقه ای نظیر اکو، نفتا در تحولات بازار جهانی انرژی
 - جایگاه ایران در جغرافیای انرژی منطقه و جهان و نقش نفت و گاز در توسعه پایدار کشور و ایجاد اقتصاد غیر وابسته به نفت

نقش رشته:

دانش آموختگان این دوره ضمن آنکه افرادی متعهد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و دارای انگیزه خدمت به کشور می باشند، خواهند توانست که:

- با دانش کافی در ابعاد حقوقی و آشنایی با مدیریت دعاوی و حل اختلاف، در گروههای مذاکره کننده قراردادهای نفت و گاز موثر باشند.
- در بازار منطقه و جهانی نفت و گاز و در میان نقش آفرینانی از قبیل شرکتهای خدماتی، پیمانکاران عمومی و مدیریت، بانکها و موسسات مالی و همچنین شرکتهای بیمه جهت پوشش بیمه تأمین مالی پروژه ها به فعالیت موثر پردازند.
- در حوزه حقوقی قراردادهای تأمین مالی در قراردادهای نفت و گاز و مسایل حقوقی جذب سرمایه و فناوری بین المللی و چگونگی بین المللی شدن صنعت نفت کشور، همچنین رژیم های مالی بین شرکتهای ملی نفت و دولتها نقش موثری ایفا کنند.
- به عنوان متخصصین قابل اعتماد در سیاستگذاریهای نفت ، مشاورین تصمیم گیرندگان این حوزه در سیاستهای کلان کشور باشند.

طول دوره و شکل نظام:

طول دوره دکتری حقوق نفت و گاز سه و نیم سال مشتمل بر سه نیمسال آموزشی و چهار نیمسال پژوهشی است و نظام آموزشی به صورت واحدی می باشد که در آن ۱۲ واحد به صورت درس های اصلی و ۶ واحد به صورت درسهای تخصصی در ۳ نیمسال ارائه می شود و پایان نامه (۲۰ واحد) نیز در طول چهار نیمسال بعد ارائه می شود. درس های این دوره جنبه نظری و پژوهشی داشته و ضرورت دارد. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی کامل است. هر واحد درسی نظری به مدت ۱۶ ساعت خواهد بود.

گرایش های رشته:

درس های تخصصی دوره دکتری حقوق نفت و گاز در سه گرایش

۱- حوزه « حقوق بین الملل نفت و گاز »

۲- حوزه « حقوق سرمایه گذاری بین المللی نفت و گاز »

۳- حوزه « حقوق تجارت صنعت نفت و گاز »

ارائه می شود که دانشجویان درسهای انتخابی خود را باید از دو گرایش انتخاب کنند.

مجموعه درس ها و برنامه سه گرایش به صورت تفکیک در جدول های مربوط ارائه شده است.

واحدهای درسی:

ردیف	عنوان	تعداد واحد	تعداد ساعت
۱	درس های پیش نیاز	به تشخیص گروه	-
۲	درس های اصلی	۱۲	۱۷۶
۳	درس های انتخابی گرایش حقوق بین الملل نفت و گاز	۶	۹۶
۴	درس های انتخابی گرایش سرمایه گذاری بین المللی نفت و گاز	۶	۹۶
۵	درس های انتخابی گرایش حقوق تجارت نفت و گاز	۶	۹۶
۶	پایان نامه دکتری	۲۰	-
*	جمع	۴۴	۴۴۸

دانشجویان از مجموع درسهای انتخابی مذکور ۱۲ واحد را انتخاب خواهند نمود. مجموعه دروس اصلی و انتخابی به صورت تفکیک در جداول مربوطه ارائه شده است.

ویژگی های رشته:

این رشته در واقع آمیزه ای از حقوق خصوصی و حقوق عمومی و حقوق بین الملل است. لذا دانشجویان این رشته با تسلط نسبی بر گستره علمی حقوق در صنعت نفت و آشنایی با نیازهای صنعت رشته به صورت مطالعات میان رشته ای، می توانند در این زمینه می توانند کمبود نیروی انسانی کشور را در مباحث نظریه پردازی حقوق نفت جبران نمایند. دانشجویان اعم از زن و مرد می تواند در این رشته در صورت واجد شرایط بودن شرکت نمایند.

شرایط ورود به دوره دکتری حقوق نفت و گاز:

کلیه مقررات ورود به دوره دکتری حقوق نفت و گاز طبق آئین نامه دوره دکتری مصوب شورای عالی برنامه ریزی می باشد. دارندگان مدارک کارشناسی ارشد در حقوق خصوصی یا حقوق انرژی یا حقوق نفت اعم از زن و مرد می توانند در این رشته در صورت برخورداری از شرایط تعیین شده شرکت نمایند.

همچنین با توجه به اهمیت زبان انگلیسی در تدریس دوره، داوطلبان می باید مدرک معتبر از یک از آزمونهای انگلیسی معتبر داشته باشند.

مواد و ضرائب آزمون ورودی

ردیف	عنوان درس	ضریب
۱	حقوق مدنی	۳
۲	حقوق بین‌الملل خصوصی (تعارض قوانین)	۲
۳	حقوق بین‌الملل عمومی	۲
۴	حقوق تجارت بین‌الملل	۲
۵	حقوق قراردادهای بالادستی نفت	۲
۶	حقوق سرمایه‌گذاری بین‌المللی	۲
۷	زبان تخصصی	۳

کاربردهای اختصاصی رشته در جامعه:

نگرش صحیح و علمی نسبت به مسئله نفت و گاز با توجه به موقعیت راهبردی و جغرافیای سیاسی مساله انرژی در دنیا و نقش کشور ما در بازارهای جهانی نفت و گاز برای بهره‌برداری صحیح و صیانتی از این منابع خدادادی و توسعه و رشد کشور ضروری می‌باشد. دانش آموختگان این رشته می‌توانند در حوزه‌های ذیل به صورت: مشاور حقوقی قراردادهای، مذاکره‌کننده، داور بین‌المللی، کارشناس اجرایی، مشاور و یا سیاست‌گذار موثر باشند:

کمیسیون‌های مجلس/وزارت نفت / خدمات مشاوره‌ای حقوقی و مالی در پروژه‌های نفت و گاز / شرکت ملی نفت / شرکت ملی گاز / دیوان محاسبات / شورای اقتصاد / شوراها و کمیسیونهای ذیربط در دولت / سازمان‌ها و شرکتهای غیردولتی / جراید / معاونت برنامه‌ریزی راهبردی ریاست جمهوری / در کلیه سطوح آموزش و پژوهش کشور / سازمان بازرسی کل کشور / کلیه شرکتهای تابعه وزارت نفت و

...

ردیف	عنوان درس	تعداد ساعدهای تئوری	تعداد ساعدهای عملی
۱	مقدمه و مبانی	۲	۱
۲	تاریخچه و اهمیت	۲	۱
۳	اصول و روش‌ها	۲	۱
۴	توسعه و آینده	۲	۱
۵	جمعاً	۸	۴

فصل دوم

جدول درس‌ها

الف) جدول درس‌های پیش نیاز دوره دکتری حقوق نفت و گاز

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت
۱	حقوق بین الملل خصوصی	۴	۶۴
۲	قواعد عمومی قراردادها	۳	۴۸
۳	مذاکرات تجاری، نظریه و عمل	۳	۴۸
۴	زبان تخصصی نفت و گاز	۲	۳۲
۵	زبان تخصصی حقوق	۲	۳۲
۶	متون فقه	۳	۴۸
۷	اصول فقه	۳	۴۸
۸	قواعد فقه	۳	۴۸
۹	حقوق مدنی اموال و مالکیت	۲	۳۲
۱۰	حقوق مسوولیت مدنی	۲	۳۲
۱۱	عقود معین	۴	۶۴
۱۲	ادله اثبات دعوی	۲	۳۲
۱۳	اقتصاد نفت و گاز	۳	۴۸
۱۴	ابعاد فنی بالادستی نفت و گاز	۲	۳۲
۱۵	ابعاد فنی پایین دستی نفت و گاز	۲	۳۲
۱۶	تاریخ صنعت نفت و گاز	۲	۳۲
۱۷	حقوق بین الملل عمومی	۴	۶۴
۱۸	حقوق تطبیقی	۲	۳۲
۱۹	حقوق تجارت	۴	۶۴
۲۰	حقوق معاملات دولتی	۲	۳۲
۲۱	حقوق نفت و گاز	۲	۳۲
۲۲	حقوق تطبیقی مالکیت منابع معدنی	۳	۴۸
۲۳	شرکتهای ملی و چند ملیتی نفت و گاز	۳	۴۸

بر اساس تبصره ۱ ماده ۴ آیین نامه دکتری وزارت علوم، دانشجویان حسب نظر گروه علمی و کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده می باید دروس پیش نیازی را که برای ایشان تعیین می گردد را تا سقف 16 واحد، بگذرانند.

ب- جدول درس‌های اصلی دوره دکتری حقوق نفت و گاز

پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۴۸	۴۸	۳	حقوق تطبیقی قراردادها	
		۳۲	۳۲	۲	حل و فصل اختلافات و دعاوی در صنعت نفت و گاز	
		۳۲	۳۲	۲	حقوق تجارت بین الملل پیشرفته	
		۴۸	۴۸	۳	حقوق نفت و گاز پیشرفته	
		۳۲	۳۲	۲	فقه استدلالی نفت و گاز	
			۱۹۲	۱۲	جمع	

ج) جدول درس‌های تخصصی (انتخابی) دوره دکتری حقوق نفت و گاز

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد
	عملی	نظری	جمع			
حوزه « حقوق بین الملل نفت و گاز »						
		۳۲	۳۲	۲	حقوق بین الملل محیط زیست در صنعت نفت و گاز	
		۳۲	۳۲	۲	کنوانسیونهای بین المللی انرژی، نفت و گاز	
		۳۲	۳۲	۲	قواعد فراسرزمینی حقوق نفت و گاز lex petroliia	
حوزه « حقوق سرمایه گذاری بین المللی نفت و گاز »						
		۳۲	۳۲	۲	اصول حقوقی حاکم بر قراردادهای بین المللی نفت و گاز	
		۳۲	۳۲	۲	حقوق شرکتهای چند ملیتی در سرمایه گذاری خارجی	
		۳۲	۳۲	۲	بازارهای نفت و گاز	

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد
	عملی	نظری	جمع			
حوزه « حقوق تجارت نفت و گاز »						
		۳۲	۳۲	۲	حقوق حمل و نقل در صنعت نفت و گاز	
		۳۲	۳۲	۲	قراردادهای مشارکت در صنعت نفت و گاز	
		۳۲	۳۲	۲	حقوق بیمه در صنعت نفت و گاز	
		۹۶	۹۶	۶	جمع واحدهای اختیاری	

- دانشجویان موظفند در حوزه گرایشهای تخصصی خود ۲۰ واحد رساله اخذ کنند.

فصل سوم

سرفصل درسها

دوره دکتری حقوق نفت و گاز

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق تطبیقی قراردادها

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

- آشنایی تفصیلی با قواعد عمومی قراردادها
- توانایی ارزیابی حقوقی قراردادها با نگاه تطبیقی

سرفصل‌ها:

- تاریخچه
- نظام حقوقی رومی ژرمنی و کامن لاو
- بررسی تطبیقی عناصر اساسی صحت قرارداد
- بررسی تطبیقی ایجاب، خاتمه ایجاب و قطع مذاکره
- بررسی تطبیقی قبول
- بررسی تطبیقی موضوع قرارداد
- بررسی تطبیقی علت قرارداد (cause, consideration)
- بررسی تطبیقی اشتباه و نمایش غیر واقع (Misrepresentation)
- بررسی تطبیقی تعهد به اجراء (performance obligation) در حقوق رومی ژرمنی و کامن لاو
- بررسی تطبیقی انتقال مالکیت و ضمان معاوضی
- بررسی تطبیقی اثر قرارداد نسبت به اشخاص ثالث
- بررسی تطبیقی خسارات عدم انجام تعهد و اسباب معافیت از انجام تعهد

منابع درسی:

۱. کاتوزیان، ناصر، قواعد عمومی قراردادها، دوره پنجم جلدی، شرکت سهامی انتشار
۲. کاتوزیان، ناصر، نظریه عمومی تعهدات، نشر میزان، چاپ چهارم ۱۳۸۶
۳. صفایی، سید حسین، دوره مقدماتی حقوق مدنی ج ۲، نشر میزان ۱۳۸۲
4. P.D.V March, comparative contract law, England, France and Germany, Gower, 1996
5. Jan Dalhuisen, Dalhuisen on International Commercial, Financial and Trade law, Hart Publishing, 2004

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حل و فصل اختلافات و دعاوی در صنعت نفت و گاز

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های اصلی

اهداف درس:

در این درس دانشجویان با اصول کلی حاکم بر حل و فصل اختلافات و شیوه‌های حل و فصل غیر قضایی اختلافات آشنا می‌شوند. همچنین نحوه و سابقه به کارگیری این روشها در پرونده‌های حقوقی نفت و در قراردادهای مربوط به آن بررسی می‌شود.

سرفصل‌ها:

- تعریف اختلاف
- مضرات رسیدگیهای قضایی
- سیاستهای پیشگیری از بروز اختلاف (CONFLICT PREVENTION)
- شیوه‌های حل و فصل اختلافات در قراردادهای نفت و گاز
- شیوه‌های حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات AMICABLE DISPUTE
- RESOLUTION
- شیوه‌های حل و فصل اختلافات از طریق داوری Arbitration
 - داوریهای سازمانی
 - Ad hoc Arbitration داوریهای موردی
 - کمیته‌های داوری از پیش تعیین شده
 - اجرای آرای داوری
 - قانون حاکم بر قراردادهای داوری مربوط به خارجیان
 - Severability of the Arbitration میزان اعتبار قرارداد داوری
 - صلاحیت قضایی در تنفیذ آرای داوری
- شیوه‌های حل و فصل اختلافات از طریق رسیدگی قضایی Litigation
 - شیوه‌های حل و فصل اختلافات در میادین مشترک نفت و گاز
 - مقررات و کنوانسیون‌های بین‌المللی ناظر بر تعارض قوانین
 - نمونه پژوهی داوریهای بین‌المللی درباره مسائل نفت و گاز

منابع درسی:

- بازگیر، یداله، داوری و احکام راجع به آن، انتشارات فردوسی، ۱۳۸۰.
- تفرشی، عیسی، مباحثی از حقوق شرکتهای تجاری، (تهران: نشر دادگستر، ۱۳۷۸).
- جنیدی، لعیا، قانون حاکم در داوریهای تجاری، بین المللی، بهار ۱۳۷۶.
- خطاطان، سوسن، "اجرای احکام داوری بین المللی"، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوق بین المللی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۶ و ۱۷.
- رنه داوید، داوری در بازرگانی بین المللی، ترجمه سید حسین صفائی، (بخش تحقیقات دفتر خدمات حقوقی بین المللی).
- زرکلام، ستار، «مزایا و معایب میانجیگری - داوری» نشریه کانون وکلای دادگستری مرکز، ش ۱۷۱
- Thomas Walde ,Transnational Dispute Management, university of Dundee, CEPMLP, 2003
- **The Anglo-Iranian Oil Dispute. A study of problems of nationalization of foreign investment and their impact on international law. A thesis by Sunil Kanti Ghosh , 1960**
- Jay Martin and Mark Anshan, Alternative Dispute Resolution for Oil and Gas Practitioners, ABA Publishing
- Berwstern , 8. J. Tachabery, Handbook of Arbitration Practice, Sweet & Maxwell , 1998
- Calvo, "The Challenge of the ICC Arbitrators: Theory and Practice", 15(4) (1998) Journal of International Arbitration, pp.63-72.
- Domke, M., " Arbitration between Government Controlled Bodies and Foreign Owned Business Firms."
- Fouchard-Gaillard-Goldman (ed. Gaillard-Savage), On International Commercial Arbitration, (Kluwer Law International 1999)

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق نفت و گاز پیشرفته

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های اصلی

اهداف درس:

در این درس ابعاد کلی قوانین و مقررات نفت و گاز ایران بیان می‌شود که شامل روابط بخش‌های مرتبط در نفت و گاز و مقررات دولتی است.

سرفصل‌ها:

- نظام حقوقی مالکیت منابع زیرزمینی در اسلام
 ۱. نظریه های مالکیت انفال و معادن
 ۲. مبانی نظری خمس درآمد معادن
- نظریه های مالکیت منابع زیر زمینی در حقوق ایران
- نظریه های مالکیت منابع زیرزمینی در حقوق آمریکا
 ۱. ایجاد منفعت در منابع زیر زمینی توسط مالک
 ۲. انتقال و مشارکت در منابع معدنی
 ۳. ادعاهای ثالث نسبت به منابع رو زمینی و زیر زمینی
 ۴. مالیات بر درآمدهای نفت و گاز و درآمدهای آنها
- نظریه‌های مالکیت منابع زیرزمینی در حقوق انگلیس
 ۱. اعطاء اجازه بهره برداری توسط دولت
 ۲. خرید نفت و محصولات وابسته
 ۳. مبادلات سهام کمپانیهای مجاز به بهره‌برداری
- مبانی نظری معاهده‌های راجع به مالکیت نفت
 ۱. مناطق بهره‌برداری مشترک
 ۲. میراث مشترک نوع بشر: منابع زیر دریاها

۳. قطب جنوب

• نظام حقوقی ملی حاکم بر صنعت نفت و گاز در حوزه‌های

۱. مقررات حاکم بر توسعه میادین نفت و گاز

۲. مقررات حاکم بر وزارت نفت

۳. رابطه وزارت نفت و شرکتهای تابعه

۴. اساسنامه شرکت نفت

۵. آیین نامه معاملات شرکت نفت

منابع درسی:

- مجموعه مقررات و قوانین صنعت نفت ایران، تدوین امور حقوقی شرکت ملی نفت ایران، ۱۳۸۱
- امامی و کورش استوار سنگری؛ اصول حاکم بر تنظیم و انعقاد قراردادهای دولتی، مجله کانون وکلا، ش ۱۱، ۱۳۷۶

- انصاری، ولی‌الله؛ کلیات حقوق قراردادهای اداری، انتشارات نشر حقوقدان، چ سوم، زمستان ۱۳۸۰

- طباطبائی مؤتمنی، منوچهر، حقوق اداری، چ سوم، تهران، سمت، ۱۳۷۶.
- یدالله حبیبی، حقوق و قوانین معاملات دولتی، مجمع علمی و فرهنگی مجد ۱۳۸۵
- علامه حلی، تذکره الفقهاء، موسسه آل البيت لاحیاء التراث، ۱۴۱۴، ج ۵
- المحقق الکرکی، جامع المقاصد، ج ۷، الطبعة الاولى، ۱۴۱۰، موسسه آل البيت
- السيد محمد باقر الصدر، اقتصادنا، دارالتعارف المطبوعات، سوريا، الطبعة العشرون ۱۹۸۷
- الشيخ محمد حسن نجفی، جواهر الکلام، دارالکتب الاسلامیه، الطبعة الثالثة ۱۳۶۷ ش، ج ۳۸

- Eugene O. Kuntz, *Treatise on the Law of Oil and Gas: Including Forms, Statutes, and Regulations* (Supp. 2006).
- Iran Oil And Gas Exploration Laws And Regulation Handbook(world law business library) by USA International Business Publications , 2006
- Ernest E Smith, John S Dzienkowski, Owen L Anderson, Gary B Conine, John S Lowe, *International Petroleum Transactions*, Bruce M Kramer Rocky Mountain Mineral Law Foundation, Denver USA, 2000,

- Owen L. Anderson *et al* , Hemingway Oil And Gas Law And Taxation, fourth edition, Thomason ,2004
- Keith W. Blinn, *International Petroleum Exploration and Exploitation Agreements*, Barrows Company INC.NEW YORK. 1986
- L. Anderson and others, Hemingway Oil and Gas Law and Taxation, Forth edition, Thomason, 2004
- Greg Gordon, Petroleum Licensing an article in oil and gas law, Dundee University, 2007
- Michael A.G. Bunter, An introduction to Islamic Law and to its effect on the upstream petroleum sector, petroleum and mineral law and policy(CEPMLP), university of Dundee, 2003
- Kamyar Mehdiyoun, **Ownership of Oil and Gas Resources in the Caspian Sea**, *The American Journal of International Law*, Vol. 94, No. 1. (Jan., 2000), pp. 179-189
- Dean Lueck, **The Rule of First Possession and the Design of the Law** *Journal of Law and Economics* , Vol. 38, No. 2 (Oct., 1995), pp. 393- 4
-

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: فقه استدلالی نفت و گاز

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

آشنایی با نظرات و آراء فقهی مربوط به مالکیت و نحوه استفاده از معادن زیرزمینی و بویژه نفت و گاز از اهداف این درس می‌باشد.

سرفصل‌ها:

✓ مالکیت نفت و گاز در فقه شیعه

- مالکیت معدن
- معدن ظاهری
- مالکیت معدن ظاهری
- میزان استفاده مجاز از معادن ظاهری
- معدن باطنی
- مالکیت معادن باطنی
- اقطاع معدن باطنی
- اختیار دولت در اقطاع معدن باطنی
- اقطاع معدن به غیر مسلمین
- قراردادهای بهره‌برداری از معدن در فقه
- تئوریهای مالکیت معدن در فقه شیعه
- حدود اختیارات اشخاص حقیقی

✓ فقه مسوولیت و عدالت بین نسلی در مسائل نفت و گاز

- مسوولیت آلودگیهای زیست محیطی
- عدالت بین نسلی در برداشت از منابع نفت و گاز
- راهکارهای فقهی تعمیم و حفاظت ثروت

✓ فقه مسائل بین المللی و چند ملیتی صنعت نفت و گاز

• امکان اقطاع معدن به کفار یا اعطای امتیازات منابع نفتی و گازی به سرمایه گذاران خارجی

• فقه تعامل با دارالاسلام در اکتشاف، استخراج و بهره برداری از منابع نفت و گاز

✓ اختیارات حکومت اسلامی در مسائل نفت و گاز

• مبانی نظری حدود اختیارات و تکالیف ولی فقیه در منابع و درآمدهای نفت و گاز در فقه

• بهره مالکانه در دولت اسلامی

• فقه پیشرفته ضرائب و اخماس حکومت اسلامی بر درآمدهای نفت و گاز

• بررسی تطبیقی رویکردهای فقهی موجود در قوانین اساسی کشورهای

اسلامی در حوزه نفت و گاز

✓ فقه پیشرفته قراردادهای نفت و گاز

• امکان سنجی بکارگیری عقود مشارکتی فقهی در مسائل نفت و گاز

• عقود انتقالی و کاربرد آنها در مسائل نفت و گاز

• بررسی فقهی قراردادهای حاضر نفت و گاز

○ امتیازات

○ پیمانکاری

○ سهم بری از تولید (PSA, PSC)

• مشارکت در سرمایه یا عمل (JVA)

✓ بررسی فقهی مکانیسم بورس نفت

✓ فقه پیشرفته معاملات سلف نفت و گاز

✓ فقه پیشرفته مشتقات در بازارهای ثانویه نفت و گاز

• آتی ها (Futures) در بازارهای ثانویه نفت و گاز و توجیه فقهی آنها

• اختیارات (Options) در بازارهای ثانویه نفت و گاز و توجیه فقهی آنها

• معاوضه (Swap) در بازارهای ثانویه نفت و گاز و توجیه فقهی آنها

منابع درسی:

- علامه حلی ، تذکره الفقهاء، مؤسسة آل البيت لاحیاء التراث، ۱۴۱۴ ، ج ۵
- المحقق الکرکی، جامع المقاصد، ج ۷، الطبعة الاولى ، ۱۴۱۰، مؤسسة آل البيت
- السيد محمد باقر الصدر، اقتصادنا ، دارالتعارف المطبوعات، سوريا، الطبعة العشرون ۱۹۸۷
- الشيخ محمد حسن نجفی، جواهر الکلام، دارالکتب الاسلامیه، الطبعة الثالثة ۱۳۶۷ش، ج ۳۸
- شیخ طوسی، المبسوط فی فقه الامامیه، ج ۳، تهران، المكتبة المرتضویه، ۱۳۶۳
- حر عاملی، الوسائل ، مؤسسة آل البيت، قم، ۱۴۰۹هـ ق
- مختصر النافع، محقق حلی، کتاب الخمس، تهران، مكتبة الاسلامیه الكبرى، ۱۴۰۲هـ ق
- بن علی العاملی، زین الدین (شهید ثانی)، مسالک الأفهام، ج ۱، چاپ اول، قم، مؤسسه المعارف الاسلامیه، ۱۴۱۳هـ ق
- نجفی، محمد حسن، جواهر الکلام، ج ۱۶، بیروت، داراحیاء التراث العربی، ۱۴۱۲هـ ق
- خمینی، روح الله ، تحرير الوسیله، ج ۱، بیروت، دار الانوار، ۱۴۰۳
- الموسوی الخوئی، سید ابوالقاسم، مستند العروه الوثقی، کتاب الخمس، ج ۵، قم، لطفی، ۱۳۶۴
- محقق همدانی، آغا رضا، مصباح الفقیه، ج ۱۴، چاپ اول، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۶هـ ق
- منتظری، حسینعلی، دراسات فی ولایة الفقیه، ج ۴، دارالفکر، قم، چاپ اول، ۱۴۱۱هـ ق
- نراقی، احمد بن محمد مهدی، مستند الشیعه فی احکام الشریعه، ج ۱۰، ستاره، قم، چاپ اول، ۱۴۱۷هـ ق
- نمازی ، عبد النبي ، مصباح الشریعه فی شرح تحرير الوسیله، کتاب الخمس، اسماعیلیان، قم، ۱۴۱۴هـ ق
- محمد بن یعقوب الفيروزآبادی، مجد الدین، القاموس المحيط، ج ۴، بیروت، دارالجبل
- الجوهری، اسماعیل بن حماد، الصحاح، ج ۶، چاپ چهارم، بیروت، بی جا، ۱۴۱۰هـ ق
- مطهری، مرتضی، مجموعه آثار، ج ۲۰، چاپ دوم، تهران، صدرا، ۱۳۷۸

- Sharia Law and the Arab Oil Bust: PetroCurse or Cost of Being Muslim?
by Glenn L. Roberts

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق تجارت بین الملل پیشرفته

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

آشنایی با اصول و قواعد حقوقی ناظر بر تجارت بین الملل و توانای استنباط و نظریه پردازی در این حوزه

سرفصل‌ها:

- مفهوم قلمرو حقوق تجارت بین الملل و حقوق بین‌الملل اقتصادی و تاریخچه آنها
- مفاهیم واژگان و اصطلاحات تجارت بین الملل و حقوق بین الملل اقتصادی
- سازمانهای اقتصادی بین المللی و کارکرد آنها
- تاثیر سازمانهای بین المللی بر تجارت
- اصول حقوقی قراردادهای بین المللی و چگونگی حکومت قواعد حقوق تجارت بین الملل بر آنها

- تعریف و مقررات حقوقی حاکم بر بیع بین المللی کالا
- قالبهای استاندارد در معاملات بین المللی
- نظریات نمایندگی در حقوق تجارت بین الملل
- اصول حقوقی ناظر بر پرداختهای مالی بین المللی
- تحلیل حقوقی اوراق بهادار در سرمایه گذاری بین المللی
- حمل و نقل بین المللی کالا/ مسائل مربوط به بیمه حمل و نقل کالا
- حقوق حمل و نقل کالا با تاکید بر مثالهای نفتی و گازی
- قانون حاکم در قراردادهای بین المللی تجاری افراد خصوصی و معاملات شرکتهای با دولتها
- مطالعه مبانی مدیریت دعاوی و حل اختلاف با تاکید بر مثالهای نفتی و گازی
- تعریف ریسک سرمایه گذاری و مبانی حقوقی کنترل ریسک سرمایه با تاکید بر مثالهای نفتی و گازی

گازی

منابع درسی:

- Asif H Qureshi, International Economic Law, London, Sweet & Maxwell, 1999,
- Indira Carr, International Trade Law, Cavandish Publishing, 3rd edition, 2005
- Ralph H. Folsom, Michael Wallace Gordon & John A. Spanogle, Jr. *International Trade and Investment in a Nutshell*. 2d ed. St. Paul, MN: West, 2000.
- Jason Chuah, Law of International Trade, Sweet and Maxwell, 2005, London
- Jan Dalhuisen, Dalhuisen on International Commercial, Financial and Trade law, Hart Publishing, 2004
- E. Kwan Choi and James C. Hartigan, Handbook of International Trade, Volume II, 2004 by Blackwell Publishing Ltd, except for editorial material and organization
-

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق بین‌الملل محیط زیست در صنعت نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

دانشجویان در این درس با اصول حقوق بین‌الملل و مسولیت‌های ناشی از آلودگی‌های زیست محیطی ناشی از صنعت نفت و راهکاری حقوقی مبارزه با آن آشنا می‌شوند.

سرفصل‌ها:

• فرایند شکل‌گیری قواعد حقوق بین‌الملل

○ عهدنامه‌ها

○ سایر قوانین بین‌المللی

○ حقوق عرفی بین‌الملل

○ اصول کلی حقوق بین‌الملل

○ قانون‌گذاری مستقیم

○ ابزارهای اقتصادی

○ ابزار کنترلی آلودگی

• اجرای قواعد بین‌المللی و حل و فصل اختلافات

• اصول و قواعد تثبیت استانداردها

○ مقدمه

○ حاکمیت بر منابع طبیعی و مسولیت عدم صدمه به محیط زیست سایر کشورها

○ اصول اقدامات پیشگیرانه

○ توسعه پایدار

○ اصل کشورهای آلوده‌کننده

○ اصل مسولیت مشترک و جهت‌دار (principle of common but

differentiated responsibility)

• دریاها و اقیانوسها

- رژیم معاهده‌ها
- آلودگی کشتیها
- آلودگی ناشی از فعالیتهای کف دریا
- فوریتهای زیست محیطی
- مسولیتها و جبران خسارات
- مسولیت ناشی از خسارات زیست محیطی
- مسولیت دولتها
- مسولیت مدنی خسارت به محیط زیست در حقوق بین الملل

منابع درسی:

- **Environmental Regulation of Oil and Gas (International Energy & Resources Law & Policy)** by Zhiguo Geo , 1998
- Philippe Sands, Principle of International Environmental Law, Second Edition, 2003, Cambridge university press
- **Environmental Law Simplified: A Practical Guide for Oil and Gas Operations** , 1993
- **Oil Pollution at Sea: Civil Liability and Compensation for Damage (Commercial Law)** by Gotthard Gauci , 1997
- **Pollution from the Carriage of Oil by Sea: Liability and Compensation Issues** by Wu Chao , 1996
- **Environmental Regulation of Petroleum Spills and Wastes (Wiley Series in Environmental Law)** by MM Gibson , 1993
- **S V Vinogradov and J P Wagner, COMBATTING OPERATIONAL POLLUTION FROM OFFSHORE PETROLEUM ACTIVITIES: INTERNATIONAL LEGAL REGIME**, published with the permission of the authors by: Centre for Energy, Petroleum and Mineral Law and Policy, 1997

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: کنوانسیونهای بین المللی انرژی، نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

بررسی اصول حقوقی کنوانسیونهای منعقد شده در تجارت نفت و همچنین کنوانسیونهای مربوط به اداره میادین مشترک و بطور کلی کنوانسیونهای مربوط به انرژی جهت آشنایی با ذائقه حقوق بین‌الملل در حقوق نفت

سرفصل‌ها:

- مبانی حقوقی منشور انرژی
- رویه عملی کنوانسیونهای بین دول برای توسعه مشترک میادین
- اصول حقوقی و مبانی نظری قواعد اتحادیه اروپایی در خصوص مورد
- نظریات مبنایی و اصول حقوقی حاکم بر کنوانسیون ۱۹۷۲ اسلو راجع به دامپینگ
- نظریات مبنایی و اصول حقوقی حاکم بر کنوانسیون ۱۹۷۲ لندن راجع به دامپینگ
- نظریات مبنایی و اصول حقوقی حاکم بر کنوانسیون راجع به حفاظت از محیط زیست دریا
- نظریات مبنایی و اصول حقوقی حاکم بر کنوانسیون راجع به انرژی (energy charter treaty) ۱۹۹۴
- نظریات مبنایی کنوانسیون راجع به آلودگیهای نفتی ۲۹ نوامبر ۱۹۶۹
- اصول حقوقی حاکم بر کنوانسیون راجع به آلودگیهای نفتی ناشی از نفتکشها ۲۰۰۱
- نظام حقوقی بستر و زیر بستر دریاها و اقیانوس‌ها
 - فلات قاره
 - رژیم حقوقی منطقه بین‌المللی اعماق
 - منابع هیدرو کربنی کف دریاها
 - میراث فرهنگی کشف شده در دریاها

• دیوان بین المللی حقوق دریاها

منابع درسی:

- Bernard Taverne, Petroleum, Industry and Government, Kluwer law, 1999
- Philippe Sands, Principle of International Environmental Law, Second Edition, 2003, Cambridge university press
- Cases and Materials on the Law of the Sea by Louis B. Sohn and John E. Noyes (Hardcover - Nov 1, 2004)
- The Law of the Sea: Progress and Prospects (Hardcover), by David Freestone (Editor), Richard Barnes (Editor), David Ong (Editor)

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز
عنوان درس: قواعد فراسرزمینی حقوق نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

در طول سالیان گذشته شمار زیادی آراء داوری بین‌المللی در زمینه قراردادهای نفتی صادر شده است که در آنها کم و بیش اصول و قواعد مشابهی به کار رفته است. در این درس دانشجویان با قواعد عرفی بازرگانی بین‌المللی حقوق نفت آشنا می‌شوند.

سر فصلها:

• مقدمه

• آیین رسیدگی داوری بین‌المللی

• قواعد فراسرزمینی حقوق بازرگانی نفت

○ مصادره

i. حق امتیازها

ii. ملی کردن حقوق قراردادی

۱. مشروعیت مصادره

۲. آثار شرط ثبات

۳. مصادره خزشی (creeping)

۴. اکراه (durees)

iii. دفاعیات مطرح شده توسط کشورهای میزبان

۱. شرط ضمنی پایان قرارداد

۲. نظریه تغییر شرایط قراردادی

۳. فورس ماژور

۴. قراردادهای اداری

۵. بیانیه‌های سازمان ملل

iv. غرامات ملی کردن

۱. اجرای اجباری قرارداد

۲. خسارات

a. خسارات مادی

b. عدم النفع

c. ارزش خالص دفتری

d. جریان منصفانه

e. جریان نقدینگی تنزیل شده

f. ارزش قیمت گذاری شده

g. تورم

h. منافع

○ قراردادهای مشارکت در تولید

i. شرط فورس ماژور

ii. خسارات

iii. دارا شدن ناعادلانه

iv. منفعت

○ قراردادهای اداره

i. تدلیس یا اشتباه

ii. منفعت

منابع درسی:

- R. Doak Bishop, International Arbitration of Petroleum Disputes: The Development of A Lex Petrolia, Kluwer Law 1998

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: اصول حقوقی حاکم بر قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

در این درس دانشجویان با اصول و قواعد حقوقی حاکم بر ورود سرمایه به کشورهای سرمایه‌پذیر و الزامات حقوقی حمایت از سرمایه و همچنین محدودیتها و مخاطرات سرمایه‌گذاری خارجی آشنا می‌شوند.

سرفصل‌ها:

- تعریف و تاریخچه سرمایه‌گذاری خارجی
- مکاتب اقتصادی سرمایه‌گذاری خارجی
- منابع حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری خارجی
- تحلیل ماهیت حقوقی مخاطرات موجود در سرمایه‌گذاری خارجی
- مبانی نظری نظارت‌های دولت میزبان
- اصول حقوق حاکم بر مسولیت‌های شرکتهای چند ملیتی و ابزار کنترلی دولتهای مبدا
- گونه‌شناسی معاهده‌های دو جانبه سرمایه‌گذاری خارجی
- اصول حقوقی حاکم بر معاهده‌های چند جانبه سرمایه‌گذاری خارجی
- اصول حقوقی حاکم بر نقض رفتار متعارف بین‌المللی و مسولیت ناشی از آن
- مبانی و نتایج حقوقی مشروعیت یا عدم مشروعیت مصادره اموال خارجیها توسط دولتهای میزبان
- جبران غرامات ناشی از ملی نمودن سرمایه‌های خارجی
- تاثیر خصوصی سازی بر روند سرمایه‌گذاری خارجی

منابع درسی:

- Islamic Foreign Investment And Privatization Law Handbook (World Government and Political Library) by **USA International Business Publications , 2006**
- Middle East And Arabic Countries Foreign Investment And Privatization Law Handbook (World Business, Investment and Government Library) by **USA International Business Publications , 2006**
- Principles of International Investment Law (Foundations of Public International Law) by **Rudolf Dolzer and Christoph H. Schreuer , 2008**
- The International Law on Foreign Investment by **M. Sornarajah , 2004**
- Foreign investment law and policy in select developing countries , **1993**
- The International Law on Foreign Investment by **M. Sornarajah , 1994**
- International Protection of Foreign Investment [2007] - Volume I: 1 by **Editor, Dennis Campbell , 2007**
-

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق شرکتهای چند ملیتی در سرمایه گذاری خارجی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلیه درس های پیش نیاز رشته

اهداف درس:

- در این درس دانشجویان با تعریف، ضوابط و اصول حقوقی حاکم بر سرمایه گذاری خارجی آشنا می شوند. همچنین نقش و کارکرد حقوقی شرکتهای چند ملیتی و حدود مسولیت آنها واموری مانند مصادره و غرامت برای دانشجویان تبیین می شود.

سرفصل ها:

- تعریف شرکتهای چند ملیتی و تاریخچه شکل گیری آنها
- نظریات مبنایی و مکاتب نظری در خصوص سرمایه گذاری خارجی
- نظام حقوق حاکم بر شرکتهای چند ملیتی
- مسولیت های شرکتهای چند ملیتی و ابزار کنترلی دولتهای مبداء
 - تعریف شرکتهای چند ملیتی
 - قالب حقوقی شرکتهای چند ملیتی
 - قواعد حکم بر این شرکتهای
 - مکاتب نظری نظامندی این شرکتهای
 - نقش جهانی شدن بر این شرکتهای
 - محدودیت صلاحیتهای قانون گذاری برای تنظیم قواعد حاکم بر این شرکتهای
 - ابزار کنترلی دولتها بر نظارت بر ورود سرمایه توسط شرکتهای چند ملیتی
 - ابزار تشویقی دولتها بر سرمایه گذاری توسط شرکتهای چند ملیتی
 - مسایل مالیاتی شرکتهای چند ملیتی
- معاهده های دو جانبه و چند جانبه سرمایه گذاری خارجی
- قراردادهای سرمایه گذاری بین المللی
 - قراردادهای مشارکت در تولید
 - قراردادهای بیع متقابل
 - قراردادهای مشارکت در سرمایه گذاری

○ قراردادهای اعطای امتیاز

- اختلافات ناشی از سرمایه گذاری خارجی
- تدوین استانداردهای جهانی برای رفتار با سرمایه گذاران خارجی

منابع درسی:

- Islamic Foreign Investment And Privatization Law Handbook (World Government and Political Library) by USA International Business Publications , 2006
- Middle East And Arabic Countries Foreign Investment And Privatization Law Handbook (World Business, Investment and Government Library) by USA International Business Publications , 2006
- Principles of International Investment Law (Foundations of Public International Law) by Rudolf Dolzer and Christoph H. Schreuer , 2008
- The International Law on Foreign Investment by M. Sornarajah , 2004
- Foreign investment law and policy in select developing countries , 1993
- The International Law on Foreign Investment by M. Sornarajah , 1994
- International Protection of Foreign Investment [2007] - Volume I: 1 by Editor, Dennis Campbell , 2007
- Daniel Johnston, *Current developments in production sharing contracts and international concerns: retrospective government take - not a perfect statistic*, 21 Petroleum Acct & Fin Mgmt J 101-108 (2002).
- Derman, Andrew B., *Primer on oil and gas host government contracts*, 42 Landman 15(13) (Sept/Oct 1997).
- Ernest E. Smith, *From concessions to service contracts*, 27 Tulsa L J 493-524 (1992).
- Robert Pritchard, *Economic Development, Foreign Investment and the Law*, (ed), London, Kluwer Law International & the International Bar Association, 199
- THOMAS WAEDELDE, INTERNATIONAL LAW OF FOREIGN INVESTMENT:TOWARDS REGULATION BY MULTILATERAL TREATIES, Published with the permission of the author by: Centre for Energy, Petroleum, Mineral Law and Policy. 2000
- P. Muchilinski, *Multinational Enterprises and the Law*, second Edition 2007, OXFORD university press

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: بازارهای نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

- تحلیل حقوقی اقتصادی ساختار بازارهای نفت و گاز
- تحلیل حقوقی اقتصادی قراردادهای تک محموله و قرارداد های بلند مدت و نفت خام های شاخص و مسائل مربوط به آنها
- تحلیل حقوقی اقتصادی بازارهای بورس نفت و مکانیزم فعالیت آنها
- تحلیل حقوقی اقتصادی بازارها و معاملات گاز طبیعی و قراردادهای گاز

سرفصل‌ها:

- کلیات و مفاهیم اساسی در بازارهای نفت و گاز
- شناخت مختصات اقتصادی بازارهای بین‌المللی و منطقه‌ای نفت و گاز
- اصول معاملات و حمل و نقل گاز چه به روش خط لوله و چه به روش مایع سازی
- نقش تاریخی ظرفیت مازاد در رفتار بازارهای بین‌المللی نفت و تاثیر آن بر ساختار بازارها
- سیر تکاملی بازار نفت، از ابتدا تا بحران ۱۹۸۶، بعد از بحران و ادغام شرکتهای بزرگ
- ملی شدن شرکتهای نفتی و تغییر استراتژی شرکتهای چند ملیتی
- قیمت نفت
 - هزینه نهایی و قیمت نفت در بازار بین‌المللی
 - قیمت‌های نفت در بازار جهانی
- مدل‌های پیش‌بینی قیمت‌های نفت و گاز
- تحلیل بازارهای بین‌المللی و منطقه‌ای نفت و گاز
- تحلیل حقوقی اقتصادی نحوه قیمت‌گذاری نفت و گاز در قراردادهای مربوطه و شاخص‌های قیمت‌گذاری
- تحلیل حقوقی اقتصادی بازارهای بورس و آتی‌های نفت و گاز و کلیه مسائل مربوط به آنها
 - قراردادها و بازارهای حال و سلف

○ معرفی بازار آتی برنت، IPE, NYMEX و SIMEX و معاملات مربوط به مشتقات در بازار نفت

○ تحلیل حقوقی اقتصادی قراردادهای آتی و استراتژیهای پوشش ریسک و سفته بازی در بازارهای آتی

○ تحلیل حقوقی اقتصادی قراردادهای معاوضات و استراتژیهای پوشش ریسک

○ مروری بر مبانی و انواع اختیارات و قیمت گذاری آنها

○ استراتژیهای بازیگران عمده در معاملات مشتقات در بازار نفت

● شناخت نفت خام های شاخص و مسائل مربوط به آنها

● شناخت ارتباط ها، تفاوت ها و تاثیر و تاثیرات میان بازارهای نفت و گاز

● محدودیتهای عرضه بین المللی نفت و گاز

● بازیگرهای اصلی در بازارهای نفت و گاز: شرکت های بین المللی، شرکت های ملی نفت و

OPEC

● اقتصاد صرفه جویی نفت و گاز

منابع درسی:

- Bosselman, Rossi and Weaver's, *Energy Law and Policy: Cases and Materials* (Foundation Press, 2000)
- James P. Dorian." Energy Policy 30(15): 1363-1364.
- Jeffrey S. Thomas & Michael A. Meyer, *The New Rules of Global Trade: A Guide to the World Trade Organization*. Scarborough, Ont.: Carswell, 1997.
- Mitchell, Edward J., U. S. Energy Policy: A Primer (Washington, D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, 1974).
- Valerie Marcel, John V. Mitchell (2006), *Oil Titans: National Oil Companies*
- Bernard Mommer, *Global Oil and the Nation State*, oxford University Press 2002
- David Roe, *LNG Trade: A Review of Markets, Projects and Issues in the Changing World of LNG* (SMi Publishing Ltd, London 2001);
- Ernest E Smith, John S Dzienkowski, Owen L Anderson, Gary B Conine, John S Lowe, *International Petroleum Transactions*, Bruce M Kramer Rocky Mountain Mineral Law Foundation, Denver USA, 2000
- Noah S. Baer, *Oil and Gas Transactions* [BNA Tax Mgmt. Portfolio No. 605] (2002, Supp. Apr. 2006).
 - Philip Barnes, *Indonesia: The Political Economy of Oil*, Oxford, Oxford University Press, 1995
 - Bahgat, G. (1998). *The Persian Gulf at the Millenium: Essays in Politics, Economy, Security, and Religion*. - book reviews, Arab Studies Quarterly
 - Thomas T. Nagle, John Hogan, *The Strategy and Tactics of Pricing: A Guide to Growing More Profitably* (4th Edition)

- Morris Engelson, Pricing Strategy: An Interdisciplinary Approach
- Sheldon Natenberg, Option Volatility & Pricing: Advanced Trading Strategies and Techniques
- Heywood W Fleisis, The effect of OPEC oil pricing on output, prices, and exchange rates in the United States and other industrial countries (A CBO study)
- Middle East Crude Oil Pricing.: An article from: APS Review Oil Market Trends , 2004
- Oil Products Pricing and Refining Profitability.: An article from: APS Review Oil Market Trends , 2001
- Richard Chadbourn Weisberg, The politics of crude oil pricing in the Middle East, 1970-1975: A study in international bargaining (Research series - Institute of International Studies, University of California ; no. 31)
- SAUDI ARABIA - Export Pricing & Marketing.: An article from: APS Review Oil Market Trends
- Taki Rifai, Pricing of Crude Oil (Praeger special studies in international economics and development)
- John Hull, Options, Futures and Other Derivatives, 5th Edition, Prentice Hall, 744 Pages, 2003.
- David Long, Ed., Oil Trading Manual, Cambridge, Woodhead Pub., 494 Pages, 1994.

1. Paul Stevens, The Economics of Energy , (2000)

2. Daniel Johnston

- “International Petroleum Fiscal Systems and Production Sharing Contracts” (1994),
- “International Petroleum Fiscal Systems Analysis” Database (2001) PennWell
- “Maximum Efficient Production Rate” (2002) University of Dundee (With David Johnston)
- “Economic Modeling and Risk Analysis Handbook” (2002) U. of Dundee
- “International Exploration Economics, Risk and Contract Analysis” PennWell (2003)
- David Roe, LNG Trade: A Review of Markets, Projects and Issues in the Changing World of LNG (SMi Publishing Ltd, London 2001);
- Manouchehr Takin, Understanding Iran's economy and its oil and gas industries, Published January 2002
- Miller, Roger LeRoy, The Economics of Energy: What Went Wrong (New York, N.Y.: William Morrow & Co., Inc., 1974).

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق حمل و نقل در صنعت نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

هدف از این درس تسلط دانشجویان بر نظام حقوقی حاکم بر معاملات بین‌المللی و حمل و نقل بین‌المللی کالا است. لذا در این درس دانشجویان با انواع رایج قراردادهای حمل و نقل و قالبهای قراردادی آنها آشنا می‌شوند.

سرفصل‌ها:

• تحلیل حقوقی قراردادهای حمل و نقل نفت

- معاملات FOB
- معاملات C&F و CIF
- مسائل مربوط به حمل و نقل (inland, export, storage capacities, vessels VLCC, ULCC, world scale, trans pipelines)
- مسائل مربوط به دموراژ
- بازاریابی و حمل و نقل نفت
- قراردادهای T.O.P.
- حمل و نقل با خط لوله (مسائل اقتصادی، حقوقی، هزینه‌ها و ...)
- حمل و نقل LNG

• تحلیل حقوقی بازارهای کاغذی و بورس نفت

- فرمولهای قیمتی (API, Benchmarks, sulfur, metal, differentials, stride buildup, demand, quota's)

منابع درسی:

- Bassindale, John, *Demurrage in oil trading contracts*, 11 Oil & Gas L & Tax'n Rev 143-149 (1993).

- Ernest E Smith, John S Dzienkowski, Owen L Anderson, Gary B Conine, John S Lowe, International Petroleum Transactions, Bruce M Kramer Rocky Mountain Mineral Law Foundation, Denver USA, 2000,
- Ernest E. Smith, Materials on International Petroleum Transactions, 2d ed. (2000).
- Noah S. Baer, Oil and Gas Transactions [BNA Tax Mgmt. Portfolio No. 605] (2002, Supp. Apr. 2006).
- The Olive Oil (Marketing Standards) Regulations (1987)
- R. D. Langenkamp, Oil Business Fundamentals: Exploration, Leasing, Drilling, Production, Marketing
- Paul Horsnell, Oil in Asia: Markets, Trading, Refining, and Deregulation
- Transportation and Insurance of Bulk Oil Cargo: Current Legal and Practical Problems - Proceedings of a Two Day Conference, London, May 1993 by F.J. Mohammed , 1993
- Double-hull Tanker Legislation: An Assessment of the Oil Pollution Act of 1990 by National Research Council , 1998
- West to East crude oil transportation systems: Findings based on criteria required by Title V, Public Law 95-617 by United States , 1979
- Transportation law by John Guandolo , 1983
-

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: حقوق بیمه در صنعت نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

در این درس دانشجویان با مبانی حقوقی نظام بیمه صنعت نفت و ویژگیهای آن آشنا می‌شوند. همچنین اطلاعات فنی مربوط به صنعت و ریسکهای خاص این صنعت به دانشجویان آموزش داده می‌شود.

سرفصل‌ها:

- اصول حقوقی تضمین خطر در قراردادهای صنعتی نفت و گاز
- گونه شناسی ریسکهای قابل بیمه شدن در صنعت نفت
- اصل کنترل بیمه‌گذار بر روند ایجاد خطر در بیمه ریسکهای فنی
- رعایت اصول و استانداردهای ایمنی
- قراردادهای بیمه اداره و بهره‌برداری از میدان

۱. اکتشاف

۲. بیمه چاههای نفتی

۳. بیمه فعالیتهای فرا ساحل

۴. تاخیر در شروع پروژه و وقفه در اجرای آن

۵. بیمه مخاطرات فرا ساحل

۶. بیمه الودگی‌های نفتی

۷. بیمه مخاطرات مربوط به

▪ بیمه مخاطرات جغرافیایی

▪ بیمه مخاطرات سیاسی

▪ بیمه مخاطرات فنی

• انتقال ضمان معاوضی در پروژهها

• تدوین و مستندسازی راهبردها

- بیمه‌گذاری بانک‌ها و پروژه‌ها در بازارهای نوظهور
- بیمه تجارت نفت و گاز
- فرآورده‌ها، قراردادهای و مشتقات و موانع مربوطه و چگونگی بیمه‌گذاری آنها
- بیمه ریسک‌های غیر فنی
- مدیریت مخاطرات سیاسی در سرمایه‌گذاریهای نفت و گاز
- بیمه نوسانات قیمت نفت در سرمایه‌گذاریهای نفتی
- مبانی معافیت بیمه‌گذار در قراردادهای بیمه صنایع مرتبط با نفت
- آثار شرط به نفع ثالث و عدم آن در قراردادهای بیمه
- بیمه‌های اتکایی و اصول حاکم بر آن در صنعت نفت

منابع درسی:

- Insurance and Legal Issues in the Oil Industry (International Energy and Resources Law and Policy) David Peng, 1993
- Industry risk report oil & gas services. Matthew Brodsky, Publication: Risk & Insurance (Magazine/Journal), September 15, 2006
- Compulsory Insurance and Compensation for Bunker Oil Pollution Damage (Hamburg Studies on Maritime Affairs) , Ling Zhu , 2006
- Insurance Law: Doctrines And Principles , John Lowry and Philip Rawlings , 2005
- Oil: Study of pollution insurance liability laws , Maxine Lipeles , 1977
- Insurance Law: Doctrines and Principles by John Lowry and Philip Rawlings , 2005
- Policies and Perceptions of Insurance Law in the Twenty First Century (Clarendon Law) by Malcolm Clarke , 2007
- The Law of Insurance Contracts (Lloyd's Commercial Law Library) by Malcolm A. Clarke , 1994
- Oil Rigs: Law and Insurance by Michael Brynner Summerskill , 1979
- Compulsory Insurance and Compensation for Bunker Oil Pollution Damage (Hamburg Studies on Maritime Affairs) by Ling Zhu , 2006
- Transportation and Insurance of Bulk Oil Cargo: Current Legal and Practical Problems - Proceedings of a Two Day Conference, London, May 1993 by F.J. Mohammed , 1993
- David w, Sharp, offshore Oil and Gas Insurance, Witherby AND CO LTD, 1994

دوره دکتری تخصصی حقوق نفت و گاز

عنوان درس: قراردادهای مشارکت در صنعت نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

از آنجاییکه قراردادهای مشارکت نقش بسیار مهمی در صنعت نفت و گاز دارند دانشجویان در این درس با اصول حقوقی و ماهیت این قراردادها و ساختار آنها آشنا شده و قدرت نظریه‌پردازی در این زمینه را پیدا می‌کنند

سرفصل‌ها:

- دلایل لزوم مشارکتها در صنعت نفت
- طرح ریزی ساختار حقوقی یک مشارکت
- مشارکتهای بین المللی و مسایل حقوقی آنها
- مسایل مالیاتی مشارکت
- اصول حقوقی رقابت در کنترل مشارکت
- تعهدات سرمایه‌گذاری در مشارکت و تعهدات مربوط به آن
- انتخاب مدیران مشارکت و نحوه اداره ان
- حمایت از حقوق دارندگان سهام اقلیت
- تسهیم منافع و زیانها
- خروج از مشارکت و پایان مشارکت
- حقوق مالکیت معنوی و تکنولوژی در مشارکت
- مسایل استخدامی در مشارکت
- حسابرسی
- قراردادهای تبعی
- حل و فصل اختلافات

منابع:

- Ian Hewitt, Joint Ventures, Second Edition, Sweet and Maxwell, 2005
- Patrick A. Gaughan , Megers ,Acquisition and corporate Restructuring, 3rd edition,